

Gospa Inger na Oestrotu je zgodnja Ibsenova drama iz zgodovine norveške dežele in proslavlja ženo, politično naslednico domačega plemstva, ujeto v spletke danske vlade, posebno pa proslavlja njen močni značaj in njegov boj z usodo. Usoda je vobče pri tem avtorju teman element, konkretiziran deloma v skrivnostnih osebah, kakršen je zapeljivi danski avanturist, vitez Nils Lykke, v čutnih odnosih, ki vežejo celo sovražne osebe, in pa v slučajnostih, da se na primer tragedija splete iz nespornostnih. Ibsenu pa se kljub vsemu posreči, ustvariti žive osebe; in to se je posrečilo tudi režiji Marije Vere.

Igrala je sama gospa Inger z veliko močjo svojega ostrega oblikovanja. Njene sposobnosti so se splošno pokazale v najzanesljivejšem podajanju, nastopu in stopnjevanju dejanja, ki mora prevzeti Ingro vso, čeprav je dejanje za naše pojme nekod prav malo verjetno. Držala je ves čas krepko v svoji oblasti režijo, posebno skrbno monologe in enotnost predstave. Dobra je bila tudi hči Elina Boltarjeve, ki uspešno sprejema kočljive vloge. Odličen je Gregorin kot Nils Lykke, sicer temno, a krepko premišljen, menda zato teman, da je bolj resen Olafu, ki pa je že po Ibsenu dovolj kratkoviden. Pregnanega plemiča je zložno igral Skrbinšek. Ob njem so še dobro predstavljali dobo Bratina, Jerman, Sancin, Potokar in Piancki, dočim je ljudstvo padlo v okvir precej nerodno. Originalna podoba je bil spet Janov mladi Stensson, igran zelo spretno. Režija je predvsem zaslužila uspeh s pametno razdelitvijo vlog, kar pa menda Ibsenovim poznavalcem ni težko, in gospa Marija Vera je njegova iskrena častilka.

I. Grahor.

NAŠ JEZIK

TUJA LASTNA IMENA

O francoskih je razpravljal A. Trstenjak v Zori 1883 (26), Fr. Marešič v Ljubljanskem Zvonu 1883 (346), pisec teh vrstic v Ljubljanskem Zvonu 1924 (128), letos pa Iv. Tominec v 5. številki Ljubljanskega Zvona. S Tomincem se ne strinjam glede na zapiranje zeva v francoskih besedah, ki se končujejo na soglasnik. Uporabil je namesto enotnega vodila dvojno: pri nosnikih *n* oživilja: Dantona, medtem ko v Ljubljani govorimo abonemaja; pri ostalih konsonantih pa vriva *j*: Manet-jev, kakor Breznikov Pravopis (30) in Slovnica (68).

Srbi in Hrvatje zeva ne zatvarjajo: Igo-a (Hugoja), česar pa zaradi blaglasja ne zagovarjam. V skladu z našo govorico pišimo mi: Manet-a kakor oče — očeta, saj imamo zgled v ljudski težnji, da bi se vrzeli zadevale s *t*, v ljubljansčini: Jakata, slugeta; J. Pogačnik piše v Mladiki 1933 (154): bolni obraz mladega Zdravkota. Podobna nalika se opaža v francoskih izvedenkah: café — cafétier (obrazilo: -ier), clou — cloutier. Pridevnik za velikega francoskega pisca se glasi: hugo-tique, hugo-tien, hugolien, hugolesque, hugolâtre. Zakaj ne bi ravnali po dosedanji navadi, ko pravimo: iz Pariza (ne Paris-ja)? Saj Molière-ovi rojaki govore: parisien, esprit rabelaisien, Calais — Calaisien. Učenjak, ki se bavi s starim Amyot-om, nosi naziv: amyotiste. Prvi kralj tretje francoske dinastije Capet je zapustil potomce: Capétiens, Kapetoviče, nemško in iz nemščine prevedeno slovensko Kapetinge(r)! Vam je znan socialist Fourier? Njegov sistem je fouriérisme, privrženec pa fouriériste. Včasih se čuje mesto Anvers (Antwerpen) brez *s*, ali vselej Anversois. Lahko uganeš, odkod

književni naziv: *goncourtisme*. Arles se čita *arl*, a Daudetova povest „Arlésienne“. Še nekaj zgledov, kjer se nemi končnik v sredi besede nam v izpodbudo še krepko glasi: Barrois — barisien, Beaufort — beaufortin, Arbois — arboisin ali Arbosien, Beaumont — beaumontois, Belfort — belfortin, Blois — Blaisois in Blésois, Cahors — cahors(a)in, Cayeux — cayeusain, Chablais — chablaisien, Ouessant — ouessant(in) (-tais) itd.

Menda je dovolj razvidno, da je končnik nem samo dotlej, dokler ga ne drži samoglasnik. Povsem naravno je, da bomo sklanjali: gonkúr — gonkúrta, kakor se prilega vsem romanskim govoricam, tudi francoščini, ki redko, prav redko pozabi končnico in jo zamenja kot v: ferblanc — ferblantier, faubourg — faubourien. Buzançais — Buzançaisen spada pred forum specialistov.

Opomnimo, da Francoz v tujkah vse pismenke izreka: armensko Aras, arabsko Averroès, abesinsko Axoum, ameriško Arkansas, belgijsko Beernaert, braziljsko Bélem, frigijsko Atys, galsko Arbogast, gotsko Ataulf, grško Argos, indijsko Asouras, indokinsko Annam, javansko Bantam, kaldejsko Belesis, latinsko Janus, longobardsko Autharis, mongolsko Aurangzeb, moluško Céram, perzijsko Astérad, švedsko Atterbom itd. Neštetokrat tudi v domačih besedah: Aix, Apt, Aramits, Argens, Ars, Arthez, Arras, Arjuzanx, Asfeld, Assas, Athis, Auch (š), Aulus, Aunis, Aups, Auros, Azaïs itd. Posebej opozorim na končnico -ac in -ès.

Po beograjskih dnevnikih že nekaj let srečujem novelice s podpisom J. H. Mago. Francoz Magog ima pa toliko slišnih g, kolikor njegov svetopisemski tovariš Gog: dva!

Svojevoljno se mi zdi nadalje Tominčevo pravilo, da mehča vsak končni slišni *r*. Srbi so ta *j* docela izgubili. Nič ne bomo utrpeli, če v tujkah krenemo za njimi, saj imamo sami dosti takih besed: javorova zibel, bukov tečaj, notri se ziblje debel smrčaj. Glej Breznikovo Slovnico str. 79. Torej čitajmo Shakespeare-a, kakor predlaga prijatelj Tominec: Olivera. Tako seveda vsa francoska imena, ki izzvenevajo v slišen *r*: Auber, Cher, Doumer (Brockhausov K.-L. 1901 ima krivo izreko: *dumé*, pokojni politik je „pomorec“, *mer* v narečju po starem moškega spola), Prosper, Quimper, St. Omer, Suger itd. Enako vse zglede z onemelim *r*, ki med samoglasniki ohrani prvotni glas, kakor bi ga v francoskih izvedenkah: Bérangerov, Nodierov itd. Tako ostane preprosto navodilo: *j* se pri sklanji vtika samo na besede, ki se končujejo na: a, é, i, o, u, ae, ée, ie œ, ue.

V drugem se skladam s člankom.

A. Debeljak.

VESTI IZ UREDNIŠTVA

Prav ob zaključku te številke je prispela vest, da je v sredo, dne 7. junija t. l., nenadoma umrl v Zagrebu eden največjih sodobnih hrvaških pesnikov *Dragutin M. Domjanić*, ki je bil tudi naš sotrudnik in prijatelj in o katerem je izšla v LZ (letnik 1928.) zelo podrobna in tehtna študija g. B. Borka. V prihodnjem zvezku bomo velikemu pokojniku posvetili nekaj spominskih besed.

*

Prihodnji zvezek LZ bo izšel kot dvojna številka za mesec julij in avgust še pred 1. avgustom.

Uredništvo.